

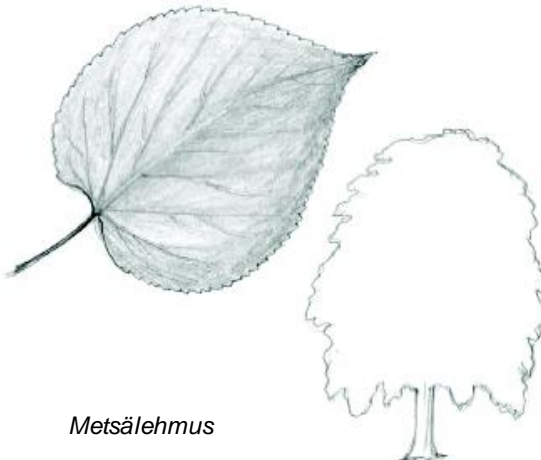
Peltolammi-Pärrinkosken
luonnonsuojelualue

Peltolammin-Pärrinkosken luonnonsuojelualue

Tervetuloa Peltolampi-Pärrinkosken luonnonsuojelualueelle. Se on pinta-alaltaan 31,39 hehtaaria. Alue perustettiin 26.8.1992, ja se sijaitsee Sarankulman ja Peltolammin kaupunginosissa Tampereen eteläpuolella. Pääosa alueesta sijaitsee rautatien ja Rukkamäentien väliin jäävässä kolmiossa, josta suojelualueen ulkopuolelle jäävät kaupungin yleiset uimaranta- ja leikkialueet, kaupungin omistama palstaviljelyalue ja sen pohjoispuolella olevat pellot ja entinen Rukkamäen torppa ja pihapiiri. Sen sijaan pohjoispuolella suojelualueeseen kuuluu Lehtomäki, joka sijaitsee palstaviljelyalueen pohjoispuolella. Lisäksi alueeseen kuuluu kaksi vanhaa Kala-Pirkkojen kalanviljelyallasta.

Alueen metsät ovat kuuluneet niin sanottuun Hatanpään metsään, joka oli aikoinaan Tampereen kaupungin laajin metsäalue. Torpparit saivat käyttää Peltolammin aluetta karjan laitumena ja kotitarvepuun keruupaikkana. Hakametsät olivat aukkoisia, ja valtapuulajeina olivat yleensä koivu ja leppä.

Alueelle laadittiin ensimmäinen metsänhoitosuunnitelma vuonna 1924. Sen tavoitteiden mukaisesti alueelle perustettiin kuusikoita ja koivikoita sekä pieniä, ulkomaisia puulajeja kasvavia metsiköitä. 1930-luvulla istutettiin lehti- ja pihtakuusia. Myöhemmin pihtakuusia istutettiin lisää. 1950- ja 1960-luvuilla istutettiin lehmuksia, tammia, hybridihaapoja ja pähkinäpensaita.

Metsälehmus

Geologia

Peltolammin seutu on melko tasaista. Jos rajana pidetään puron suvantokohtaa, tulee Pärrinkosken kohdalla yläputouksen osalle laskua 12 metriä ja alaputouksen osalle 7 metriä. Alueen kallioperä on pääosin emäksistä ja intermediääristä tuffiittia ja amfiboliittia, mikä selittää osaltaan muuta ympäristöä rehevämmän lehtokasvillisuuden olemassaolon. Pärrinkosken alueella on myös suonigneissiiä ja Arranmaan alueella granodioriittia. Maaperä on osin rehevää ravinteikasta, hienoa hietaa ja hiesua, osin karumpaa soramoreenia ja alemmissa kerroksissa hiesusavea. Peltolammin lounaispään kulma on saraturvetta. Peltolampi-järveen laskee Säöksjärveltä lähtevä Multipuro ja Peltolammista lähtee Pyhäjärveen Myllyoja (Myllypuro), joka myöhemmin muuttuu Härmälänojaksi. Myllypuron putous sijaitsee rautatien länsipuolisella alueella. Suojelualueella on myös kaksi lähdetä.

Kasvit

Peltolammin alue kuuluu ns. Etelä-Hämeen lehtokeskukseen. Peltolammin tyyppisiä arvokkaita luonnontilaisia lehtoalueita on Tampereella jäljellä vain muutamia. Suojelualueen parhaat maisemat ja viehättävimmät elämykset löytyvät Myllypuron varsilta, joiden rauhallinen ja viihtyisä puromaisema tekevät alueesta arvokkaan suojelukohteen.

Peltolampi-Pärrinkosken alueella kasvaa pääasiassa rehevää ja monipuolista lehtokasvillisuutta, mutta myös kuivahkon ja tuoreen kankaan sekametsiköitä. Suojelualue kuuluu valtakunnallisessa kasvillisuusvyöhykejaossa eteläboreaalisen vyöhykkeen ns. vuokkovyöhykkeeseen.

Tällä hetkellä alueella kasvaa metsälehmusta ja vaahteraa, jotka ovat lehtokasvillisuuden luokittelun mukaan keskeisiä lehdon puulajeja. Muita alueen puulajeja ovat haapa, raita, pihlaja, tuomi, koivu, harmaa- ja tervaleppä, kuusi sekä ulkolaisista puulajeista siperianlehtikuusi ja siperianpihta.

Pensaskerroksen vaateliaista lehtolajeista esiintyy Peltolammilla pähkinäpensas, näsiä, lehtokuusama, taikinamarja ja koiranheisi. Kenttäkerroksen kasvillisuudesta mainittakoon kaiheorvokki, joka kuuluu Hämeen läänin alueella ns. silmälläpidettä-

Velholehti

Soikkokaksikon kukinto

Soikkokaksikko on vaatimattoman näköinen vihreäkukkainen orkidea.

viin lajeihin. Alueella esiintyvät myös lehto-orvokki, lehtoimikkä, jalkasara, keltavuokko, mäkilehtoluste, keltasara, velholehti, lehtomatara, humala, lehtopalsami ja soikkokaksikko. Myös muuten harvinaisena esiintyvää eteläsuomalaista haisukurjenpolvea (*Geranium roberianum*) tavataan. Pieni vankkasaran esiintymä on siirretty luonnonsuojelualueelle, koska sen alkuperäinen kasvupaikka jäi radan oikaisun alle.

Vanhoissa kalanviljelyaltaissa on kasvanut runsas esiintymä rauhoitettua ja vaarantunutta isovesirikkoa (*Eltaine alsinastrum*). Isovesirikko on koko suojelualueen harvinaisin putkilokasvi, mutta siitä ei ole havaintoa 10 vuoteen. Laji kuitenkin säilyi siemenpankissa, ja saattaa jonakin vuonna taas ilmaantua kasvamaan. Kaikkiaan alueelta on löytynyt yli 300 putkilokasvilajia.

Linnut

Peltolampi-Pärrinkosken luonnonsuojelualueella on havaittu 31 pesivää tai pesimäaikaista lintulajia. Linnusto on monipuolinen ja paritiheys on paikoin, etenkin Multi-puron ja Myllyojan varsilla korkeahko, jopa 450 lintuparia/km².

Alueelle tyypillisiä lehtolaulajia ovat yleiset lehtokerttu ja sirittäjä. Harvinaisempia taas ovat mustapääherttu, peukaloinen, kultarinta, pikkusieppo ja viitakerttunen. Joinakin talvina purossa oleilee koskikaroja. Maassamme harvalukuisena esiintyvä nokkavarpunen kuuluu myös Peltolammilla pesimäaikana tavattuihin harvinaisuuksiin.

Sienet

Alueen sienilajistoon kuuluu muutamia vaateliaita lehtosieniä. Harvinaisempia sienilajeja edustavat lepäntatti, anishaprakas ja haikukynsikäs. Peltolammin länsirannan kosteikkovyöhykkeeltä on löydetty muutamia kosteille paikoille ominaisia lajeja kuten suolahokka, nipukkarisakas ja naporusokas. Lisäksi alueelta on löydetty tieteelle kuvaamattomia kotelosienilajeja. Tavallisia ruokasieniä kasvaa myös runsaasti.

Perhoset

Peltolampi-Pärrinkosken rehevä elinympäristö on tarjonnut edellytykset monipuolisen perhoslajiston syntyyn. Alueelta löytyykin joukko erikoisuuksia, joita tosin löytyy muualtakin Tampereen alueelta tai ympäristökunnista. Näitä ovat palsami-kenttämittari, verkkomittari, kuusaman liuskamittari, ohutsiipi ja ruskolampiyökkönen.

Käyttö

Peltolammin-Pärrinkosken luonnonsuojelualue on erinomainen kohde luonnon opetus-, tutkimus- ja harrastuskäyttöön. Alueen monipuolinen kasvi- ja eläinkunta sekä koskessa virtaavan veden vaikutus tarjoavat mielenkiintoisia kokemuksia koululaisille. Aluetta käytetäänkin biologian opetuskohteena. Luontoharrastajille ja tutkijoille Pärrinkosken ja Peltolammin alue on merkittävä havaintojen ja tietojen keruupaikka. Alue on luonnon rehevyyden ja monipuolisuuden takia merkittävä ja suojelun arvoinen.

Kulkuyhteydet

Peltolammille pääsee linja-autolla. Linja 26 (Multisilta-Keskustori-Tesoma) kulkee Peltolammin itäpuolitse Lempääläntietä pitkin. Esimerkiksi pysäkiltä, joka sijaitsee Lempääläntien ja Kitiniityn risteyksessä, pääsee helposti polkua pitkin alueelle.

Alueella on kielletty

- ojien kaivaminen, vesien perkaaminen ja patoaminen sekä kaikenlainen muu maa- ja kallionperän vahingoittaminen ja sen ainesten ottaminen,
 - kilpasuunnistus, maastopyöräily ja muut maastoa rasittavat toiminnot,
 - liikkuminen moottoriajoneuvolla,
 - rakennusten, laitteiden, teiden, polkujen ja latureittien rakentaminen,
 - metsänhakkuu,
 - kasvien ja kasvinosien (marjoja ja sieniä lukuun ottamatta) ottaminen ja vahingoittaminen,
 - tulenteke, leiriytyminen ja avotulenteke,
 - samoin kaikenlainen muu toiminta, joka saattaa muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti kasvillisuuden ja eläimistön säilymiseen.
- Lemmikit on pidettävä luonnonsuojelualueella kytkeytyinä.

